

MOGU LI NEZAVISNI FILMOVI ZAŽIVJE!

Pozivnica za Pulu kao zlatni tiket za ulazak u službenu kinematografiju

Selektor programa Pule Zlatko Vidačković izrastao je u izbornika hrvatske 'independent' scene

PIŠE JURICA PAVIČIĆ

Iako su do početka ovogodišnjeg pulskog festivala preostala još nepuna četiri tjedna, ni javnost, ni direkcija festivala ne znaju koliko će točno filmova igrati na ovogodišnjoj, 59. Puli. Preciznije - ni organizatori festivala, ni autori, ni producenti ne znaju hoće li domaćih filmova na Puli biti osam, ili čak - trinaest!

Ta bizarna situacija posljedica je neizvjesnog statusa čak pet filmova koje je selektor Zlatko Vidačković uvrstio u nacionalni program festivala, ali su nastali u neovisnim produkcijama.

Argumenti za

Riječ je o filmovima "Nije sve u lovi" Darija Pleića, "Pismo ćaci" Damira Čučića, "Bella Biondina" Danijela Marušića, "Slučajni prolaznik" Joze Patljaka te o omnibusu "Košnice" petero studenata pet svjetskih akademija, među kojima je i Hrvat Igor Šeregi. Ti filmovi na-

stali su izvan sustava, nisu ih selektirali selektori HAVC-a, ali su dovršeni i njihovi su se producenti prijavili za financiranje. Pritom je argument u njihovu korist taj da ih Pula želi u programu.

Nepisani običaj

Do tehnološke revolucije, cjelovečernji filmovi zahtijevali su novac i tehniku koja je izvaninstitucionalnoj kinematografiji bila nedosežna, a program Pule u pravilu se poklapao s programom dugometražnih filmova Ministarstva kulture, kojih je po nepisanom običaju dugo bilo uvijek šest. Demokrati-zacija tehnologije omogućila je da cjelovečernji film danas može snimiti praktički svako, što je povećalo broj naslova, osokolila neovisne producente, ali i nametnulo pitanje što s tim filmovima kada budu snimljeni.

To pitanje pogotovo se izostrilo od početka dvijetisućitih, kad su upravo neovisni naslovi ("Fine mrtve djevojke", "Ta divna splitska noć"...) bili među naju-

Zlatko Vidačković

spješnijim domaćim filmovima. Tada se uvriježio običaj da oni neovisni filmovi koji uđu u program Pule dobiju naknadno financiranje da bi se izradila 35mm kopija. Međutim, "tridesetpetica" umire, i kina i festival prelaze na digitalni format DCP. Istodobno, dio insajdera u profesionalnoj kinematografiji prigovara tom automatizmu, tvrdeći da se time de-rogiraju povjerenstva audiovizualnog centra, a programer Pule Vidačković faktički postaje neformalni povjerenik za izbor filmova.

"Nema govora ni o kakvom automatizmu", opovrgava Vidačković. "Od deset

neovisnih filmova, ja sam pogledao i odabrao pet koje želim u programu, i to je moj dio posla", kaže.

Vidačković ističe kako su neovisne produkcije poput trave koju treba zalijevati: ako jedne godine prekinete financiranje, producenti neće htjeti ući u rizik i dogodi-ne ih neće biti. Također naglašava kako su filmovi izvan sustava prošle godine obilježili Pulu: bilo ih je pet, "Ćaća" Dalibora Matanića nagrađen je za režiju, a "Fleke" Alda Tardo-zzija jedini je domaći film u prošloj godini koji je imao umjereno zapaženi festival-ski život (Sarajevo, Motovun, beogradski FEST). "Josef" Stanislava Tomića - premda je kvaliteta filma dvojbeno - po-makao je pak granice produkcij-ski mogućeg u nezavisnom filmu, jer je riječ o filmu koji je praktički spektakl.

Gandijevski otpor

Vodeći čovjek HAVC-a Hrvoje Hribar najavio je kako će tijekom idućeg tjedna povjerenici Centra Ognjen Sviličić i Goran Tribuson pregledati te da će koncem mjeseca odrediti koji će se filmovi financirati. I on smatra kako selektor Pule ne može biti iznad povjerenika koji odabiru program te da nema zapreka da filmovi koji je Vidačković odabrao igraju u Puli

Pet nezavisnjaka koji čekaju blagoslov HAVC-a

PISMO ĆAĆI (Damir Čučić)

Temeljen na monodrami glumca Milivoja Beadera, film se bavi odnosom sina i despotskog oca u dal-matinskoj obitelji.

NIJE SVE U LOVI (Darija Pleić)

Oni koji su ga vidjeli, opisuju ovaj film kao umješno napravljeni, nepretenciozni krimi-triler.

GLASOVITI HRVATSKI NEZAVISNI FILMOVI

MONDO BOBO

(Goran Rušino-vić, 1997)

Možda najbolji hrvatski film devedesetih nastao je izvan sustava kinematografije, što je tada bila novost.

FINE MRTVE DJEVOJKE

(Dalibor Matanić, 2002)

Nastao izvan sustava u produ-

kcion Joze Patljaka, film je osvojio glavnu pulsku nagradu i značio definitivni proboj za Matanića.

TADIVNA SPLITSKA NOĆ

(Arsen A. Ostojić, 2004)

Ostojićev crno-bijeli triptih EFA je izglasala među pet najboljih europskih debitantskih filmova, no te godine pulski je žiri nagradu dao - Antunu Vrdoljaku!

AJDE DAN... PRODI

(Matija Kluković, 2006)

Nastao u produkciji kino-kluba Zagreb, Klukovićev film u Hrvatskoj je bio nepoznat dok nije

uvršten u konkurenciju Rotterdamu. Za razliku od prethodne trojice, Kluković se nakon ovog filma nije uspio ugurati u institucionalnu kinematografiju.

JOSEF

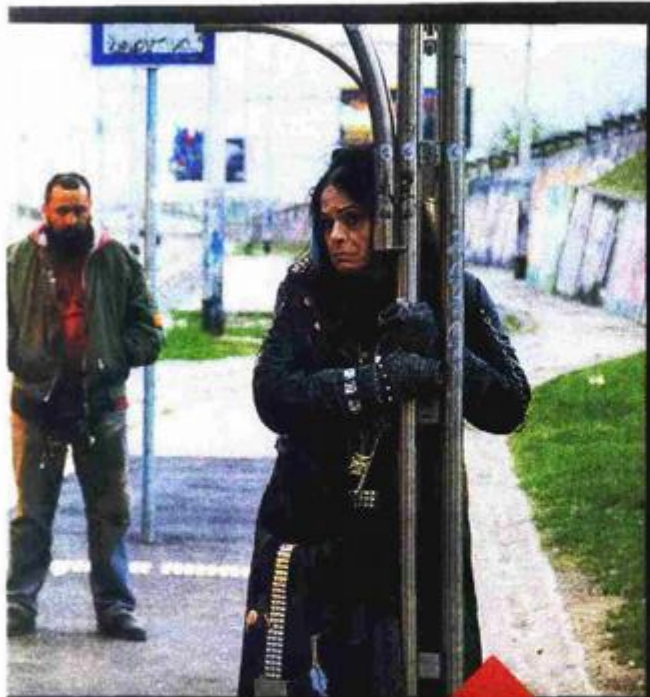
(Stanislav Tomić, 2011)

Premda vrlo loš film, "Josef" je za kinematografiju bio intrigantan novum jer je pokazao kako se u nezavisnoj produkciji može snimiti doslovce-spektakl. ●

TI BEZ POMOĆI HAVC-a

SLUČAJNI PROLAZNIK

(Jozo Patljak)

Prema najavama riječ je o prvom hrvatskom 3D filmu, a njegov režiser Patljak kao producent je bio pionir nezavisnih produkcija u Hrvatskoj.

BELLA BIONDINA

(Danijel Marušić)

Ni dvije godine nakon smrti autora, nitko još nije vidio film i TV seriju o Splitu u 2. svjetskom ratu u produkciji Franje Pašalića.

KOŠNICE

(Igor Šeregi)

Omnibus pet studentskih filmova u koprodukciji pet akademija (London, Zagreb, Prag, Jeruzalem i Köln). Hrvatski segment potpisuje Igor Šeregi.

Zadnjih godina upravo s nezavisne scene dolaze važni domaći filmovi

neovisno o HAVC-u. Međutim, producenti to uglavnom odbacuju kao mogućnost. Jozo Patljak, pionir hrvatske nezavisne scene i producent nekih od najvažnijih domaćih filmova dvijetisućutih, ove godine debitira kao režiser sa 3D filmom koji je, kako sam veli, snimio bez scenarija. "Nije u pitanju mogu li ja ići u Pulu", ističe on, "nego hoću li. Neću otići, i to će biti moj gandijevski otpor, jer se ne uvažava moj producerski rad i ne uvažava što uvodim 3D u Hrvatsku pet godina prije institucionalne kinematografije."

Hribar, međutim, ističe kako je uvjetovanje producirana da neće ići u Pulu bilo smisleno u vrijeme 35mm kopija, ali danas ne, jer je za DCP koji treba za festival i kina dosta pet tisuća eura. "Mi zapravo producentima nadoknađujemo utrošeno za film, ali nije jasno koje troškove ni po kojim kriterijima."

Odgovor na izazov

Oni u filmskom poslu koji su suzdržani prema sufinanciranju neovisnih projekata ističu kako se preko njih zapravo na mala vrata sufinanciraju filmovi koje je povjerenstvo odbilo. Protuargument druge strane je kako filmovi snimljeni u posljednjih nekoliko godina pokazuju kako su povjerenstva često griješila, snimljeni su brojni promašeni projekti, a "independenti" su često iskakali u prvi plan kao najbolji domaći naslovi. Istodobno i najjeftiniji, jer naknadnim sufinanciranjem neovisne produkcije dobivaju u prosjeku 10-15 posto novca koji dobiva regularni film.

Na taj način, broj domaćih naslova pumpao bi se do respektabilnih 12-15 godišnje, no mnogi od tih filmova zbog svoje poetike ili izvedbe nisu imali šanse doprijeti do kina, pa bi se zapravo javnim novcem "kupovalo" jedno, pulsko prikazivanje.

Ovogodišnjih čak pet "independenta" koji čekaju potporu očito pokazuje da je granica gdje prestaje igrana kinematografija danas sve nejasnija, te da HAVC mora smisliti institucionalni odgovor na taj izazov. ●